

MUHANDISLIK

& IQTISODIYOT

№11

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

2025 noyabr

Milliy nashrlar

OAK: <https://oak.uz/pages/4802>

05.00.00 - Texnika fanlari
08.00.00 - Iqtisodiyot fanlar

Google Scholar

OPEN ACCESS

ULRICHSWEB®
GLOBAL SERIALS DIRECTORY

Academic
Resource
Index
ResearchBib

ISSN INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER
INTERNATIONAL CENTRE

CYBERLENINKA

OpenAIRE

ROAD

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

BASE

Crossref

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ
БИБЛИОТЕКА
LIBRARY.RU

ISSN: 3060-463X

РЭУ.РФ
РОССИЙСКИЙ ЭКОНОМИЧЕСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИМЕНИ Г.В. ПЛЕХАНОВА
ТАШКЕНТСКИЙ ФИЛИАЛ

muhandislik **& iqtisodiyot**

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Elektron nashr, 804 sahifa.
2025-yil, noyabr

Bosh muharrir:

Zokirova Nodira Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, DSc, professor

Bosh muharrir o'rinbosari:

Shakarov Zafar G'afforovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori, PhD, dotsent

Tahrir hay'ati:

Abduraxmanov Kalendar Xodjayevich, O'z FA akademigi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Sharipov Kongratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori, professor

Maxkamov Baxtiyor Shuxratovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shaumarov Said Sanatovich, texnika fanlari doktori, professor

Turayev Bahodir Xatamovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Allayeva Gulchexra Jalgasovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Arabov Nurali Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Maxmudov Odiljon Xolmirzayevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Xamrayeva Sayyora Nasimovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bobonazarova Jamila Xolmurodovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Irmatova Aziza Baxromovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bo'taboyev Muhammadjon To'ychiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shamshiyeva Nargizaxon Nosirxuja kizi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor,

Xolmuxamedov Muhsinjon Murodullayevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Xodjayeva Nodiraxon Abdurashidovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Amanov Otabek Amankulovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Qurbonov Samandar Pulatovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Zikriyoyev Aziz Sadulloyevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Tabayev Azamat Zaripbayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sxay Lana Aleksandrovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Ismoilova Gulnora Fayzullayevna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Djumaniyazov Umrbek Ilxamovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kasimova Nargiza Sabitdjanovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kalanova Moxigul Baxritdinovna, dotsent

Ashurzoda Luiza Muxtarovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sharipov Sardor Begmaxmat o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sharipov Botirali Roxataliyevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor

Tursunov Ulug'bek Sativoldiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Bauyetdinov Majit Janizaqovich, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti dotsenti, PhD

Botirov Bozorbek Musurmon o'g'li, Texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sultonov Shavkatjon Abdullayevich, Kimyo fanlari doktori, (DSc)

Jo'raeva Malohat Muhammadovna, filologiya fanlari doktori (DSc), professor.

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

- 05.01.00 – Axborot texnologiyalari, boshqaruv va kompyuter grafikasi
- 05.01.01 – Muhandislik geometriyasi va kompyuter grafikasi. Audio va video texnologiyalari
- 05.01.02 – Tizimli tahlil, boshqaruv va axborotni qayta ishlash
- 05.01.03 – Informatikaning nazariy asoslari
- 05.01.04 – Hisoblash mashinalari, majmualari va kompyuter tarmoqlarining matematik va dasturiy ta'minoti
- 05.01.05 – Axborotlarni himoyalash usullari va tizimlari. Axborot xavfsizligi
- 05.01.06 – Hisoblash texnikasi va boshqaruv tizimlarining elementlari va qurilmalari
- 05.01.07 – Matematik modellashtirish
- 05.01.11 – Raqamli texnologiyalar va sun'iy intellekt
- 05.02.00 – Mashinasozlik va mashinashunoslik
- 05.02.08 – Yer usti majmualari va uchish apparatlari
- 05.03.02 – Metrologiya va metrologiya ta'minoti
- 05.04.01 – Telekommunikatsiya va kompyuter tizimlari, telekommunikatsiya tarmoqlari va qurilmalari. Axborotlarni taqsimlash
- 05.05.03 – Yorug'lik texnikasi. Maxsus yoritish texnologiyasi
- 05.05.05 – Issiqlik texnikasining nazariy asoslari
- 05.05.06 – Qayta tiklanadigan energiya turlari asosidagi energiya qurilmalari
- 05.06.01 – To'qimachilik va yengil sanoat ishlab chiqarishlari materialshunosligi
- 05.08.03 – Temir yo'l transportini ishlatish
- 05.09.01 – Qurilish konstruksiyalari, bino va inshootlar
- 05.09.04 – Suv ta'minoti. Kanalizatsiya. Suv havzalarini muhofazalovchi qurilish tizimlari
- 10.00.06 – Qiyosiy adabiyotshunoslik, chog'ishtirma tilshunoslik va tarjimashunoslik
- 10.00.04 – Yevropa, Amerika va Avstraliya xalqlari tili va adabiyoti
- 08.00.01 – Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 – Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 – Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 – Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 – Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 – Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 – Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 – Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 – Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 – Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 – Marketing
- 08.00.12 – Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 – Menejment
- 08.00.14 – Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 – Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 – Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 – Turizm va mehmonxona faoliyati

Ma'lumot uchun, OAK
Rayosatining 2024-yil 28-avgustdagi 360/5-son qarori bilan "Dissertatsiyalar asosiy ilmiy natijalarini chop etishga tavsiya etilgan milliy ilmiy nashrlar ro'yxati"ga texnika va iqtisodiyot fanlari bo'yicha "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali ro'yxatga kiritilgan.

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz:

1. Toshkent shahridagi G.V.Plexanov nomidagi Rossiya iqtisodiyot universiteti
2. Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
3. Toshkent irrigatsiya va qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalash muhandislari instituti" milliy tadqiqot universiteti
4. Islom Karimov nomidagi Toshkent davlat texnika universiteti
5. Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universiteti
6. Toshkent davlat transport universiteti
7. Toshkent arxitektura-qurilish universiteti
8. Toshkent kimyo-texnologiya universiteti
9. Jizzax politexnika instituti

MUNDARIJA

JAHONDA KREATIV IQTISODIYOTNING RIVOJLANISHINING UMUMIY GLOBAL TENDENSIYALARI.....	12
Ismailov Azizbek Ruzimaxmatovich	
CHORVACHILIK MAHSULOTLARI ISHLAB CHIQRISH VA EKSPORT SALOHİYATINI OSHIRISHDA BOZOR INFRATUZILMASINI RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY OMILLARI	22
Soxadaliyev Abdurashid Mamadaliyevich	
XORIJIY INVESTITSİYALAR VA IQTISODIY O‘SISH O‘RTASIDAGI O‘ZARO TA‘SIR.....	30
Madraximova Irodaxon Sherzodbek qizi	
O‘ZBEKISTON SHAROITIDA XIZMATLAR EKSPORTINING IQTISODIY O‘SISHGA TA‘SIRI.....	35
Sultonov Shodiyor Abduxalilovich, Karshiyeva Charos Mamasoliyevna	
QASHQADARYO VILOYATIDA OLIY TA‘LIM VA MEHNAT BOZORI INTEGRATSIYASI ASOSIDA YUQORI MALAKALI KADRLAR TAYYORLASHNING HOZIRGI HOLATI.....	41
Haqqulov Fazliddin Faxriddinovich	
SOLIQ MA‘MURCHILIGIDA XALQARO TAJRIBA ASOSIDA SAMARADORLIKNI OSHIRISH.....	48
Xodjimatrov Xamidullo Mamirjonovich	
TIJORAT BANKLARI KREDIT PORTFELNI SAMARALI BOSHQARISH: MUAMMO VA TAKLIFLAR.....	53
Yusupov Shaxzod Maxmatmurodovich	
KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIKNING RIVOJLANISHIGA TA‘SIR ETUVCHI ASOSIY OMILLAR VA IQTISODI SAMARADORLIGI TAHLILI.....	59
Axatova Shahnoza	
SANOATNING “DRAYVER” SOHALARINI RIVOJLANTIRISH	63
Mamurjonova Ruxshonabegim Farxodovna	
РОЛЬ КРЕАТИВНОЙ ИНДУСТРИИ В РЕГИОНАЛЬНОМ РАЗВИТИИ КАРАКАЛПАКСТАНА.....	69
Хошимова Камилла Навфал қизи	
РОЛЬ ЧЕЛОВЕЧЕСКОГО КАПИТАЛА В ПОВЫШЕНИИ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ ОРГАНИЗАЦИЙ В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛИЗАЦИИ	79
Тожиева Шахноза Бобомуратовна, Расулова Дилфуза Валиевна	
АНАЛИЗ ФИНАНСОВОГО СОСТОЯНИЯ ПРЕДПРИЯТИЯ.....	86
Файзиёв Умуркул Шухратович	
TIKUV-TRIKOTAJ KORXONALARDA MARKETING FAOLIYATIDA ISTEMOLCHILARNI MOTIVATSIYALASH MASALALARI	97
Jalilov Jamshid G‘anijonovich	
СТАНДАРТЫ КАЧЕСТВА КАК ФАКТОР ПОВЫШЕНИЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ ПИЩЕВОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ.....	103
Ўролова Севара Бехзод қизи	
BANKLARDA KAPITAL YETARLILIGI VA LIKVIDLIKNI AUDITORLIK BAHOLASH USULLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	109
Narziyev Hayotjon Azamatovich	
NATIJAVIYLIKKA YO‘NALTIRILGAN BudgetLASHTIRISH ORQALI FISKAL SAMARADORLIKNI OSHIRISH MASALALARI.....	115
Allakuliyev Akmal Baltayevich	
AUDITORLIK XULOSALARIDA AUDITORLARNING PROFESSIONAL MULOHAZALARNING ASOSLILIGINI ANIQLASH AHAMIYATI	120
Parpiyev Jaxongir Iloxomjonovich	
YASHIL IQTISODIYOTDA YASHIL MOLIYALASHTIRISH: NAZARIY VA AMALIYOT UYG‘UNLIGI.....	126
Xalikov S. X.	

TURISTIK KORXONALARDA BREND KAPITALINI BAHOLASH	131
Zufarov Akmal Gulamiddinovich	
AYOLLAR ISH BILAN BANDLIGINI OSHIRISHDA KASANACHILIKNING AHAMIYATI	141
Eshqobulova Charos O'roq qizi	
ПРАВОВОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН	148
Алимова Дилафруз	
O'ZBEKISTON UZUMCHILIK KORXONALARINING EKSPORT MARKETING STRATEGIYALARINI TAKOMILLASHTIRISHDA YASHIL INNOVATSIYALAR VA TEXNOLOGIYALARNING O'RNI.....	153
Usmonova Diyora Mahmud qizi	
RAQAMLI MOLIYAVIY XIZMATLAR TRANSFORMATSIYASI SHAROITIDA SOLIQ BOSHQARUVI SAMARADORLIGINI OSHIRISH ISTIQBOLLARI	161
Radjabov Umurzoq Ablakulovich	
ЦИФРОВАЯ ТРАНСФОРМАЦИЯ ЭНЕРГЕТИЧЕСКОГО СЕКТОРА РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН: РОЛЬ ИНФОРМАЦИОННО-КОММУНИКАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ПОВЫШЕНИИ ЭФФЕКТИВНОСТИ ЭНЕРГЕТИКИ	165
Аллаева Г.Ж.	
THE IMPORTANCE OF STRESS TESTING AND ITS IMPLEMENTATION IN COMMERCIAL BANKS OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN	169
Mamatova Sevara	
MINTAQADA SANOAT KORXONALARI SALOHİYATI VA RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHNING INNOVATSION KO'RSATKICHLARI	175
Nabiyev G'ulom Abdusalomovich	
IJTIMOİY SOHA INVESTISIYA LOYIHALARINI DAVLAT–XUSUSIY SHERIKLIK ASOSIDA MOLIYALASHTIRISHDA RISKLARNI BOSHQARISHNING XORIY TAJRIBALARI	185
Ergashev Axmadjon Maxmudjon o'g'li	
YASHIL BANK MAHSULOTLARIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNI QO'LLASH ISTIQBOLLARI.....	189
Mahmudov Ulug'bek Davronovich	
KICHIK BIZNESDA XUSUSIY VA UMUMIY AXBOROT TIZIMLARI INTEGRATSIYASI	193
Navruz-zoda Layli Baxtiyorovna	
O'ZBEKISTON IQTISODIYOTIGA TO'G'RIDAN-TO'G'RI XORIJIY INVESTITSIYALARNI JALB QILISH MEKANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI	197
Mamatkulova Nadira Maxkamovna	
JAHON AMALIYOTIDA TASHABBUSLI BUDJETLASHTIRISHNING KONSEPTUAL YO'NALISHLARI.....	203
Xamidov Xabibullo Xikmatulla o'g'li	
РАЗВИТИЕ УПРАВЛЕНЧЕСКОГО УЧЁТА В УСЛОВИЯХ ЦИФРОВИЗАЦИИ МАЛОГО БИЗНЕСА КАК ФАКТОР ПЕРЕХОДА К “ЗЕЛЁНОЙ” ЭКОНОМИКЕ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН.....	210
Бозорова Озода Рахимовна	
ТЕМИРБЕТОН КО'РРИКЛАРДАГИ BURDALANGIN BETONDAN OLINGAN CHAQIQ TOSHNI KOMPLEKS TADQIQOT QILISH.....	222
Salixanov Saidxon Salixanovich, Kenjayev Temurbek Olimjonovich	
KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKDA YASHIRIN IQTISODIYOTNI ANIQLASH USULLARI VA SOF FOYDA KO'RSATKICHIDA AKS ETISH YO'LLARI.....	226
Mavlyanov Muzaffar Yusupovich	
MAMLAKATIMIZ BANKLARIDA FOIZ RISKILARI MUAMMOLARI VA ILMIY-TAHLILI	230
Isakov.J.Ya	
QISHLOQ XO'JALIGI MAHSULOTLARINI EKSPORTGA YO'NALTIRISHDA IQTISODIY BARQARORLIK TUSHUNCHASINING NAZARIY ASOSLARI VA BAHOLASH MEZONLARI	238
Faxriddinov Bahriddin	

TO'QIMACHILIK SANOATIDA SUN'IY VA KIMYOVIY TOLALARNING IQTISODIY AFZALLIKLARI	243
Raximov Furqat Jalolovich	
BUXORO VILOYATIDA CHARM-POYABZAL TARMOG'I RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH STRATEGIYASI.....	249
Rahmonov Xurshid Xayriddinovich, Atoyeva Mehriqo Ilhom qizi	
KORXONALARDA BUXGALTERIYA HISOBI VA UNI YURITISH TARTIBINI TAKOMILLASHTIRISH.....	254
M.I.Murodova	
SOLIQ SIYOSATI ORQALI AHOLI DAROMADLARINI RAG'BATLANTIRISH MEXANIZMLARI.....	258
Uzoqov Suhrobjon Do'smat o'g'li	
INNOVATSION VA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA LOGISTIK XIZMATLAR KORXONALARINING IQTISODIY SAMARADORLIGI TAHLILI.....	264
Xalimov Javlonbek Shaxriyorovich	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA SOLIQ TIZIMIDA RAQAMLASHTIRISHNI TAKOMILLASHTIRISH ORQALI SOLIQLARNI UNDIRISHNING METODOLOGIK MUAMMOLARI	271
Muxammadov Nodir Karimovich	
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARI FAOLIYATIDA EKSPORTBOP MAHSULOTLAR ISHLAB CHIQARISH JARAYONLARINI TAKOMILLASHTIRISH ORQALI SAMARADORLIKNI OSHIRISH	277
Boymirzayev Zokirjon Mashrabboyevich	
IQTISODIYOT VA TA'LIM BOSHQARUVI: O'ZBEKISTONDA TA'LIM BRENDDINGI UCHUN IQTISODIY JIHATLAR.....	282
Dilfuza Shokirova	
OLIY TA'LIM SOHASIDA DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH.....	291
Raximjonova Shohsanam Baxodirovna	
O'ZBEKISTON BANKLARIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYANI INSON KAPITALI RIVOJI BILAN UYG'UNLASHTIRISH: INSTITUTSIONAL YONDASHUV.....	295
Xushvaqto'v Nodirbek Nomoz o'g'li	
SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA MOLIYAVIY STRESS-TEST TIZIMINI YARATISH METODOLOGIYASI	299
Zaynutdinov Ismoil Samariddin o'g'li	
HOZIRGI SHAROITDA BANK FAOLIYATIDA RISKLARNI BOSHQARISH TIZIMINING INSTITUTSIONAL MEXANIZMLARI	303
Malikova Dilrabo Muminovna, Shakarova Kumush Faxriddin qizi	
ENSURING SECURITY IN THE DIGITAL WORLD: HOW THE INSURANCE INDUSTRY CAN COUNTER CYBERATTACKS	308
D.D. Omonova	
JAHON SAVDO TASHKILOTIGA A'ZO BO'LISH JARAYONIDA Budget–SOLIQ SIYOSATINI ISLOH QILISH MASALALARI	314
Hojiakbar Zaynabidinov	
SILINDRSIMON KAMERADA QATLAMLI CHIGITLAR AYLANMA HARAKATINING TAHLILI.....	319
No'monov Mirjalol Abdumalik o'g'li	
IPAKCHILIK KLASSTERLARI ASOSIDA TARMOQNI O'RTA MUDDATLI RIVOJLAN TIRISH STRATEGIYASI.....	325
Xudoykulov Mamarasul Radjabovich	
INNOVATSION IQTISODIYOT SHAROITIDA UZOQ MUDDATLI AKTIVLAR HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH.....	332
Shermamatov Sirojiddan Xaydarovich	
O'ZBEKISTONDA TURIZM IQTISODIYOTINING RAQAMLI MARKETING ORQALI RIVOJLANISH YO'LLARI.....	335
Egamberdiyev Muzaffar	
РОЛЬ ЦИФРОВЫХ РЕШЕНИЙ В РЕАЛИЗАЦИИ ПРОЕКТА «БЕЗОПАСНЫЙ ГОРОД»	339
Иминов Акбаржон Одилжонович	

IQTISODIY TIZIM VA INSON QADRIYATI: KAPITALIZM VA GUMANIZM O'RTASIDA	345
Raxmatullayev Sarvar Nazar o'g'li, Abdukarimova Muborak Sharaf qizi, Madrakhimova R. G.	
O'ZBEKISTONDA QULAY INVESTITSIYA MUHITINI SHAKLLANTIRISH VA INVESTITSİYALAR JALB ETISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	350
Yusupov Muxiddin Soatovich	
KONSOLIDATSİYALASHGAN MOLIYAVIY HISOBOT MA'LUMOTLARINI TAHLIL QILISH MASALALARI	358
Avazov Ilhom Ravshanovich	
YANGI TUZILISHLI IKKI QATLAMLI TRIKOTAJ TO'QIMALARINI OLISH USULLARI	363
S. Saparova, M. Musaeva, M. Mirsadikov, M. Mukimov	
KVANT MUHITIDA AXBOROTNI HIMOYALASHGA XIZMAT QILUVCHI MULTIPLEKSER TUZILMASI	370
Safoyev Nuriddin Najmiddin o'g'li	
ERKIN IQTISODIY HUDUDLAR: KO'P QATLAMLI IQTISODIY MEXANIZMLAR, INNOVATSION INFRATUZILMA VA INSTITUSIONAL UYG'UNLIKNING KONSEPTUAL TAHLILI	377
Kuziev Ravshan Ramazonovich	
SANOAT HAMKORLIGINING ILG'OR TAJRIBALARI VA ULARNI O'ZBEKISTON IQTISODIYOTIGA INTEGRATSIYA QILISH YO'LLARI	385
Boyturayev Olimjon Urayimovich	
DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK ASOSIDA KICHIK BIZNESNI RIVOJLANTIRISH MASALALARI	392
Akbarov G'ayratjon Ne'madjonovich	
QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASI QO'NG'IROT TUMANIDA YILQICHILIK VA TUYACHILIKNI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARINI ARIMA MODEL ASOSIDA PROGNOZLASH	396
Sabit Gabbarov Nietali'evich	
MAKTABGACHA TA'LIM MUASSALARIDA AUTSORSING FAOLIYATINI MOLIYALASHTIRISHDA ILG'OR XORIJIY TAJRIBALAR	402
Xamidov Anis Choriyevich	
NEXUS BETWEEN RENEWABLE ENERGY USE AND GDP GROWTH IN UZBEKISTAN	407
Xalimjonov Nurbek Ulug'bek o'g'li, Toxirov Shodiyor Zafar o'g'li, Jumamuratov Sultanbek Ilyosovich	
MOLIYAVIY SALOHİYATNI OSHIRISHDA XORIJIY INVESTITSİYALARNI JALB QILISH MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH ISTIQBOLLARI	415
Akishova Shaxnoza Davlet qizi	
O'ZBEKISTON O'RMON XO'JALIGIDA INNOVASION MOLIYALASHTIRISH: NORMATIV TAYANCH, BOZOR INSTRUMENTLARI VA EKOTIZIM XIZMATLARI	420
Mamatqulova Muxlisaxon Mamirjanovna	
SERVIS IQTISODIYOTIDA ISH BILAN BANDLIK SHAKLLARI TRANSFORMATSİYASINI TADBIQ QILISHGA METODOLOGIK YONDASHUV	425
Abdusaidov Akmal Abduvaliyevich	
O'ZBEKISTON IQTISODIYOTIDA TURIZMNING O'RNI VA RIVOJLANISH TENDENSIYALARI	431
Kuymuratova Matlubaxon Abdimanabovna	
МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ «ЗЕЛЁНОГО» ФИНАНСИРОВАНИЯ В БАНКОВСКОМ СЕКТОРЕ	436
Мирдовидов Бахтиер Кобилевич	
MILLIY IQTISODIYOT UCHUN INVESTITSIYA RESURSI SIFATIDA UY XO'JALIKLARI JAMG'ARMALARINI RIVOJLANTIRISH	443
Bayxonov Baxodirjon Tursunbayevich	
AXBOROT-KOMMUNIKATSIYA TIZIMLARI HIMOYA VOSITALARINI SUN'IY INTELLEKT BILAN INTEGRATSİYALASH MUAMMOLARI	448
Bozorov Suhrobjon Mumin o'g'li	

SANOAT KORXONALARIDA KPI TIZIMINI JORIY QILISHNI TAKOMILLASHTIRISHNING NAZARIY ASOSLARI	453
Tursunov Orifali Samandarovich	
IQTISODIY BARQARORLIKGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR VA ULARNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	457
Abdullayeva Sevaraxon Xasanovna	
ZARAFSHON MINTAQASI HUDUDLARIDA XIZMAT KO'RSATISH SOHALARI O'RTASIDAGI MUTANOSIBLIKNI TA'MINLASH ISTIQBOLLARI	463
Murtazayev Isabek Bazarbayevich	
YUQORI SAMARALI PAXTA TOZALAGICHDA MAYDA IFLOSLIKLARNI AJRATISH JARAYONINI TAKOMILLASHTIRISH VA UNING OPTIMAL PARAMETRLARINI MATEMATIK MODELLASHTIRISH ASOSIDA ANIQLASH.....	471
Mirzakarimov Mirsharoffiddin Mirzaabdurahimovich	
MAHSULOTLAR RAQAMLI PASPORTI EKOTIZIMI VA UNI SHAKLLANTIRISH OMILLARI.....	478
Avloqulova Sadoqat Sobirjon qizi	
ВЛИЯНИЕ РАЗЛИЧНЫХ МОЮЩИХ СРЕДСТВ И МЕТОДОВ НА ПОКАЗАТЕЛИ КАЧЕСТВА НАТУРАЛЬНЫХ ШЕРСТЯНЫХ ВОЛОКОН.....	484
Собиров ДаниёрХолмуродович	
СТРУКТУРНАЯ МОДЕЛЬ ЦИФРОВОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ ПЕДАГОГОВ В СОВРЕМЕННОМ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОМ ПРОСТРАНСТВЕ.....	490
Киличева Феруза Бешимовна	
KICHIK BIZNESNING BARQAROR IQTISODIY RIVOJLANISHINI TA'MINLASHDA SAMARALI OMILLARDAN FOYDALANISH NAZARIYASI	495
Imomnazarov Xurshid Ozodbekovich, Zakirova Gulnora Mirzaliyevna	
TIJORAT BANKLARIDA MOLIYAVIY BARQARORLIKNI BAHOLASH INDIKATORLARI VA ULARNI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI	499
Abdusalamov Olimjon Eshmirzayevich	
O'ZBEKISTONDA TURIZM SOXASIGA DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK MEXANIZMINI TA'SIRI.....	504
Yuldashev Kodirjon Mamadjanovich	
O'ZBEKISTONDA DAVLAT BUDJETI XARAJATLARINING SAMARADORLIGINI BAHOLASH METODLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	508
Shernayev Akbar Aqmirzayevich	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASINING TIJORAT BANKLARIDA MUAMMOLI KREDITLARNI KAMAYTIRISH YO'LLARI	514
Adilov Mirkomil Miralimovich	
IDORALARARO INTEGRATSIYANING NAZARIY MODELLARI VA UNING DAVLAT BOSHQARUVIDAGI AHAMIYATI	520
Ashirov Jamolbek Shuxrat o'g'li	
MO'RT MATERIALLARNI MEXANIK KESIB ISHLOV BERISHDA ASBOB YUZASIDA KUZATILADIGAN YEYILISH	526
Allanazarov Akmal Abdulxaqovich, Axmedov Azamat Xaitovich, Shakirov Shuhrat Musayevich	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA SOLIQ MONITORING TIZIMINI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI	530
Lukmanov Kahramon Abdurahmanovich	
NODAVLAT OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA MARKETING FAOLIYATI SAMARADORLIGINI OSHIRISH VA TAKOMILLASHTIRISH BO'YICHA XORIJIY TAJRIBALAR	534
Yuldashov Isomiddin Sidiqovich	
KICHIK BIZNESNI MOLIYAVIY QO'LLAB-QUVVATLASHDA TIJORAT BANKLARINING KREDIT SIYOSATINI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	540
Norqobilova Nargiza Abdiqodirovna	

PNEVMOTRANSPORT TIZIMIDAGI PNEVMOQUVUR TIRSAK MATERIALINI YAXSHILASH ORQALI PAXTA SIFATIGA TA'SIRINI O'RGANISH	546
Boltabayev Bekzod Egamberdiyevich	
QURILISH MATERIALLARI SANOATI KORXONALARINING EKOLOGIK AKTIVLARINI HISOBGA OLISH	549
Mirzayev Komiljon Abdullajonovich	
DEHQON XO'JALIKLARIDA YER RESURSLARIDAN FOYDALANISHNING EKOLOGIK XAVFSIZLIGI VA UNING BAHOLASH USULLARI.....	553
Axmatov Abutolibxon Ochilxon o'g'li	
XUSUSIYLASHTIRILGAN KORXONALARDA KORPORATIV BOSHQARUVNI TAKOMILLASHTIRISH ORQALI MOLIVAVIY NATIJADORLIKNI OSHIRISH YO'LLARI	557
Asomidinova Moxigulbonu Oybek qizi	
O'ZBEKISTONDA INVESTITSION JOZIBADORLIKNING ORTIB BORISHI JAHON MIQYOSIDA JORIY ETILAYOTGAN BUSINESS READY REYTINGIDAGI BAHOLASH NATIJALARIDA YAQQOL NAMOYON BO'LMOQDA.....	562
Pulatov Dilshod Xaqberdiyevich, Raxmonov Doniyor Ixtiyorjon o'g'li, Ortiqova Niginabonu Alisher qizi, Raxmonov Jo'rabek Hamroyevich	
QISHLOQ XO'JALIGI SOHASIDA INVESTITSIYADAN FOYDALANISH SAMARADORLIGI VA RIVOJLANTIRISH STRATEGIYASI.....	570
Nilufar Mengqobilovna Xudayberdieva	
MAGNEZIAL BOG'LOVCHI MATERIALLAR ISHLAB CHIQRISHDA SANOAT CHIQINDILARNI FOYDALANISHNING DUNYO VA O'ZBEKISTON MIQYOSIDAGI HOLATI	574
Rahimjon Jalilov Ravshanbek o'g'li, Orazimbetova Gulistan Jaksilikovna	
KORXONALAR ISHLAB CHIQRISH POTENSIALINING XUSUSIYATLARI VA UNDA FOYDALANISH IMKONIYATLARI	578
Jalilov Bahrom Sotiboldievich	
O'ZBEKISTONDA INKLYUZIV SUG'URTA INSTITUTINING RIVOJLANISH ZARURATI VA UNING IJTIMOY-IQTISODIY AHAMIYATI.....	583
Ravshanova Mohinur O'rolovna	
INNOVATIVE APPROACHES TO IMPROVING STUDENTS' DIGITAL COMPETENCE	588
Jalqasbayev Sultanbek Tayrbek uli	
KREATIV TURIZMDA YANGI TAJRIBALAR YARATISH: IJODIY KLASTERLAR, MAHALLIY HUNARMANDCHILIK VA IMMERSIV TEXNOLOGIYALAR ROLI	593
Hamzayeva Dilfuza Samarovna	
TO'QIMACHILIK SANOATI KORXONALARI EKSPORT SALOHİYATINI BOSHQARISHNING ZARURIYATI VA AHAMIYATI	599
Salimjonova Zilolaxon Salimjon qizi	
O'ZBEKISTONDA "YASHIL" IQTISODIYOTGA O'TISHNI QO'LLAB-QUVVATLASH UCHUN FOYDALANILADIGAN MOLIVAVIY MAHSULOTLAR	605
Nazarova Umida Mamadali qizi	
CREDIT RISK MANAGEMENT AND PROFITABILITY OF COMMERCIAL BANKS IN AN EMERGING MARKET: THE CASE OF UZBEKISTAN	609
Ruzmamat Khudayberganov Shokirjon ugli, Sobirov Yuldoshboy Ruzimboevich, Nodirbek Fayzullaev Baxtiyor Ugli	
PAXTA XOMASHYOSIDAGI IFLOSLIKLARNI TOZALASHDA UNUMDORLIKNI OSHIRISHGA TA'SIR ETUVCHI OPTIMAL PARAMETRLARNI ANIQLOVCHI MATEMATIK MODEL.....	616
Karimov Abdusamat Ismonovich, Imomnazarova Nurjaxon	
ГОСУДАРСТВЕННО-ЧАСТНОЕ ПАРТНЕРСТВО КАК ИНСТРУМЕНТ МОДЕРНИЗАЦИИ СИСТЕМЫ ДОШКОЛЬНОГО И ОБЩЕГО СРЕДНЕГО ОБРАЗОВАНИЯ В УЗБЕКИСТАНЕ	621
Муродбек Болтабоев	

YOSHLAR TADBIRKORLIGINI MOLIYALASHTIRISHDA MAVJUD MUAMMOLAR VA KAMCHILIKLAR	626
Valiev Umid Gulamovich	
TURIZM SOHASIDA MARKETING STRATEGIYALARINING SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	631
Normurodova Zebo Eshmaxmatovna	
HR MARKETING STRATEGIYALARINING KORXONA SAMARADORLIGIGA TA'SIRI	635
Adilova Zulfiya Djavdatovna	
ISHLAB CHIQARISH KORXONALARIDA MARKETING TADQIQOTLARINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI	641
Musayeva Shoira Azimovna	
ЭМПИРИЧЕСКАЯ ОЦЕНКА ЗРЕЛОСТИ УПРАВЛЕНЧЕСКОГО УЧЁТА И ЦИФРОВИЗАЦИИ В МАЛОМ И СРЕДНЕМ БИЗНЕСЕ УЗБЕКИСТАНА	646
Джуманиязова Сабина Михайловна	
MAMLAKATIMIZDA INKLYUZIV TURIZMNI RIVOJLANTIRISH: ISTIQBOLLAR VA STRATEGIK YO'NALISHLAR	654
Maxmudova Aziza Pirmamatovna	
SYNTHESIS OF FLAME-RESISTANT NANOCOMPOSITE COATINGS, THEIR THERMO-MECHANICAL PROPERTIES, AND PRACTICAL APPLICATION IN THE EVALUATION OF HEAT RESISTANCE	658
Tosheva Dilfuza Farxodovna, Siddikov Ikrom Iminjonovich, Rakhimov Firuz Fazlidinovich	
TELEKOMMUNIKATSIYA KORXONALARI FAOLIYATIDA RAQAMLI TEXNIKA VA TEXNOLOGIYALARNING O'RNINI	663
Xusanov Durbek Nishanovich	
ИССЛЕДОВАНИЕ ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ ЖЕЛЕЗОБЕТОННОЙ ТОНКОСТЕННОЙ КОНСТРУКЦИИ С ГРУНТОВЫМ МАССИВОМ В УСЛОВИЯХ ПОЛЗУЧЕСТИ	667
Уринов Адхамджан Акбарович	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARINING INVESTITSIYA LOYIHALARINI MOLIYALASHTIRISHNING NAZARIY ASOSLARI	673
Qurbonov Nuriddin Ro'ziqulovich	
BOLALAR KIYIMI TEXNOLOGIYASIDA XAVFSIZLIK TALABLARI	679
Ergasheva Rashida Abdug'anievna	
AUDITNING XALQARO STANDARTLARI ASOSIDA HISOBOT SANASIDAN KEYINGI HODISALAR AUDITI	683
Muydinov Erkin Djamaldinovich	
YANGI KELAJAK UCHUN RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNI QAMRAB OLIISH: IMKONIYATLAR VA MUAMMOLAR	689
Jalilov Sherzod Kaxramanovich	
TO'QIMACHILIK SANOATI KORXONALARI RAQOBATBARDOSHLIGINI KO'P OMILLI BOG'LANISHLAR ASOSIDA SAMARADORLIKNI OSHIRISH YO'LLARI	693
Xonkeldiyeva Komilaxon Ravshanjon qizi	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA MEHNAT BOZORI VA BANDLIKNING TRANSFORMATSIYASI: GLOBAL TENDENSIYALAR VA ISTIQBOLLAR	697
Bustonov Mansurjon Mardonakulovich	
К ВОПРОСУ РАСЧЕТА ПАРАМЕТРОВ КРОМОК ПРИ ВЫСОКОЧАСТОТНОЙ СВАРКИ ТРУБНОЙ ЗАГОТОВКИ ИЗ ФЕРРОМАГНИТНОГО МАТЕРИАЛА	704
Заиркулов Элёр Ёқубжон ўғли	
TO'QIMACHILIK SANOATIDA XARAJATLARNI KAMAYTIRISHGA UMUMIY YONDASHUVLAR	708
Saidova Kamola Xoshimovna	

ОСНОВНЫЕ ПРИНЦИПЫ И МЕТОДЫ УПРАВЛЕНИЯ ЗАТРАТАМИ НА ПРОИЗВОДСТВО ПРОДУКЦИИ	713
Минутдинова Лилия Тагировна	
RIVOJLANGAN DAVLATLARDA EKSPORT SALOHİYATIDAN SAMARALI FOYDALANISHNING INSTITUTSIONAL VA TARKIBIY OMILLARI EMPIRIK TAHLILI	719
Raximov To'xtabek Jumaboyevich	
BOZOR IQTISODIYOTIDA ISH HAQI, FOYDA, FOIZ VA RENTA DAROMADLARI TAHLILI	724
Sayitbayev Shermirza Datkamirzayevich	
QISHLOQ XO'JALIGIDA XO'JALIK YURITUVCHI SUBYEKTLARNING MARKETING VA LOGISTIKA FAOLIYATINI BOSHQARISH.....	728
Djurayev Bekzod Bekmatovich	
ELEKTRON TIJORATDA MA'LUMOTLAR (BIG DATA) VA SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA RAQOBAT USTUNLIGINI OSHIRISH MEXANIZMLARI	733
Baymuradov Shoxrux Mahmudovich	
SUG'URTA TASHKILOTLARI FAOLIYATINING NAZARIY ASOSLARI, MOHIYATI, ZARURLIGI VA VUJUDGA KELISH SHART-SHAROITLARI	738
Yakubov Dilshod Kamildjanovich	
ILG'OR XORIJ TAJRIBALARIDAN O'ZBEKISTON AMALIYOTIDA FOYDALANISH IMKONIYATLARI.....	745
Shodmonov Bahodir Sherkulovich	
BANKLARDA MOLIYAVIY MEXANIZM VA UNING KORPORATIV BOSHQARUVDAGI AHAMIYATI.....	752
Temirov Abdulaziz Alimjanovich	
RAQOBAT MAHSULOTLARINI BOZOR TALABIGA MOSLASHTIRISHNING OMILI SIFATIDA.....	757
Saidakbarov Xusniddin Abdusalomovich	
REKURSIV FUNKSIYA YORDAMIDA TAKOMILLASHTIRILGAN TUBLIKKA SINASH ALGORITMI.....	762
Mardiyev Ulugbek Rasulovich	
XARAJATLAR VA TANNARX, ULARNING MAZMUNI VA TAVSIFI	768
Xudoyberdiyev Odiljon Egamberdi o'g'li	
RAQAMLASHTIRISH SHAROITIDA TIJORAT BANKLARIDA MEHNATNI TASHKIL ETISHNI TAKOMILLASHTIRISH.....	775
Yusupova Madina Abduvarisovna	
MOLIYAVIY INSTRUMENTLAR AUDITINI RIVOJLANTIRISH.....	781
Maxmudov Saidjamol Qadirjanovich	
RIVOJLANGAN MAMLUKATLARDA SUG'URTA INSTITUTLARI TOMONIDAN XIZMATLARNI KO'RSATISH TAJRIBASI	788
Sherov Sanjar Radjabovich	
МЕТОДЫ ОЦЕНКИ ВЛИЯНИЯ ЭКОЛОГИЧЕСКИХ СТАНДАРТОВ И НОРМАТИВОВ НА ИННОВАЦИОННЫЕ ПРОЦЕССЫ В ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЯХ.....	794
Бекбосынов Айдос Куралбаевич	
GRAVITATSION ENERGIYA SAQLASH QURILMASINING ISH JARAYONINI MODELLASHTIRISH ORQALI TAHLIL QILISH	798
Bekishev Allabergen Yergashevich, Kurbonov Najmiddin Abduxamidovich, Raximov Azamat Quдрat o'g'li, Yarashev Javlon Asadilla o'g'li	
HOVUZ FONDI – MUHIM ISHLAB CHIQARISH VOSITASI (YOXUD UNING IQTISODIY MOHIYATI, TURKUMLANISHI VA SAMARADORLIGINI BAHOLASH USLUBINI SHAKLLANTIRISH HAMDA OSHIRISH YO'NALISHLARI)	803
Dusmuratov Raxmon Radjabbay o'g'li	
DAVLAT MOLIYA NAZORATI TIZIMIDA RAQAMLASHTIRISH MUAMMOLARI	810
Hakimov Nodir Nazarovich	

DAVLAT MOLIYA NAZORATI TIZIMIDA RAQAMLASHTIRISH MUAMMOLARI

Hakimov Nodir Nazarovich

Toshkent davlat iqtisodiyot univrsiteti mustaqil tadqiqotchisi
Iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori

Annotatsiya. Moliyaviy nazorat jarayonlarini raqamlashtirish moliya tizimini rivojlantirishda muhim yo'nalishlardan biri hisoblanadi. O'zbekistonda "Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasi qabul qilingan bo'lib, u moliya tizimini, jumladan moliyaviy nazorat jarayonlarini bosqichma-bosqich raqamlashtirishni nazarda tutadi. Ushbu strategik yo'nalishlarni amalga oshirish ilmiy tadqiqotlarni ham talab etadi. Mazkur maqolada moliyaviy nazorat tizimida raqamlashtirishning ahamiyati, uni joriy etish bosqichlari hamda ayrim metodologik muammolar tahlil qilingan.

Kalit so'zlar: raqamlashtirish, axborot texnologiyalari, sun'iy intellekt, katta ma'lumotlar, moliya tizimi, davlat moliyasi, korxon moliyasi, metodologiya, strategiya, moliyaviy nazorat, audit, pul mablag'lari.

Abstract. The digitalization of financial control processes is becoming a key direction in the development of the financial system. In Uzbekistan, the "Digital Uzbekistan – 2030" strategy has been adopted, which provides for the gradual digitalization of the financial system, including financial control processes. The implementation of these strategic directions requires scientific research. This article examines the significance of digitalization in the financial control system, the stages of its implementation, and certain methodological issues.

Keywords: digitalization, information technologies, artificial intelligence, big data, financial system, public finance, corporate finance, methodology, strategy, financial control, audit, monetary funds.

Аннотация. Цифровизация процессов финансового контроля становится одним из ключевых направлений развития финансовой системы. В Узбекистане принята стратегия «Цифровой Узбекистан – 2030», предусматривающая поэтапную цифровизацию финансовой системы, включая процессы финансового контроля. Реализация данных стратегических направлений требует проведения научных исследований. В статье рассматриваются значение цифровизации в системе финансового контроля, этапы её внедрения, а также отдельные методологические проблемы.

Ключевые слова: цифровизация, информационные технологии, искусственный интеллект, большие данные, финансовая система, государственные финансы, финансы предприятий, методология, стратегия, финансовый контроль, аудит, денежные средства.

KIRISH

Mohiyatan olib qaralganda, moliyaviy nazorat jarayonlarini raqamlashtirish — bu moliyaviy ma'lumotlarni yig'ish, tahlil qilish, nazorat va hisobot berish jarayonlarini raqamli texnologiyalar orqali avtomatlashtirish hamda ularning samaradorligini oshirish jarayonidir. Ushbu jarayon bir necha ketma-ketlikka asoslangan bosqichlarni qamrab oladi. Shu jihatdan, uning o'ziga xos qonuniyatlarini ilmiy jihatdan tadqiq etib borish muhim sanaladi.

Tashkiliy jihatdan olganda, bu orqali nazorat jarayonlarini shaffoflashtirish, qisqa vaqt ichida ko'proq hajmdagi ishlarni amalga oshirish, mehnat sig'imi samaradorligiga erishish hamda inson omilini imkon qadar kamaytirish kabi jihatlarni joriy etish talab etiladi.

O'z o'rnida, ushbu jarayonlarni kuchaytirishda bir qator muammolar ham yuzaga keladi, bu esa yangi tadqiqot obyektlarining shakllanishiga olib kelmoqda.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Xorijlik olimlar Ye.Yu. Grachev, A.N. Kozyrin, V.M. Mandrisa, L.H. Ovsyannikovlar tomonidan moliyaviy nazoratni amalga oshirish hamda uning iqtisodiy-huquqiy jihatlariga oid masalalar ilmiy jihatdan o'rganilgan. Shu bilan birga, moliyaviy nazorat jarayonlarini raqamlashtirish masalalari xorijlik iqtisodchi olimlar — Palochkin R.Ye., Lukin A.G., Pavlov I., Shoxin S.O., Bursev V.V. va boshqalarning ilmiy tadqiqotlarida o'ziga xos o'rin egallagan.

Mahalliy olimlardan B. Turapov, M. Temirov, G'. Bo'ronovlarning ilmiy ishlarida esa umumiy moliyaviy nazoratni amalga oshirish jarayonlari bilan bir qatorda, ushbu jarayonni raqamlashtirish masalalariga ham qisman to'xtalib o'tilgan.

Xulosa qilish mumkinki, moliyaviy nazorat jarayonlarini raqamlashtirish masalalari ilmiy jihatdan yetarli darajada o'rganilmagan bo'lib, bu yo'nalishda yangi tadqiqotlarni olib borishga ehtiyoj yuqori hisoblanadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Albatta, moliyaviy nazoratni raqamlashtirish jarayonlarini ilmiy tadqiq etishda muayyan metodlardan foydalanish samarali hisoblanadi. Bunda ilmiy tadqiqot metodologiyasi doirasida keng qo'llaniladigan usullardan foydalanish talab etiladi.

Jumladan, davlat moliyaviy nazoratini raqamlashtirish jarayonlarini o'rganishda deduktiv va induktiv yondashuvlar, tahlil va sintez, guruhlash va qayta ishlash, dialektik, abstrakt hamda mantiqiy usullar, taqqoslama tahlil, abstrakt-mantiqiy fikrlash, shuningdek statistik usullardan foydalanish maqsadga muvofiqdir.

Tadqiqot jarayonida aynan ushbu metodlardan kompleks tarzda foydalanish ilmiy natijalarning asoslanganligi va ishonchliligini ta'minlaydi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Ta'kidlanganidek, moliyaviy nazorat jarayonlarini raqamlashtirish moliya tizimining muhim masalalaridan biri sifatida namoyon bo'lmoqda. O'zbekistonda "Raqamli O'zbekiston — 2030" strategiyasi qabul qilingan bo'lib, unda boshqa tarmoqlar qatori moliya tizimini, jumladan moliyaviy nazorat jarayonlarini ham bosqichma-bosqich raqamlashtirish bo'yicha muhim vazifalar belgilangan.

Mazkur jarayon moliyaviy nazorat operatsiyalarini avtomatlashtirish, shaffoflikni oshirish, xatoliklarni kamaytirish hamda qaror qabul qilish uchun real vaqt rejimida hisobotlar shakllantirish samaradorligini ta'minlashga xizmat qiladi. Chunki raqamlashtirish yagona ishonchli ma'lumotlar manbaini (single source of truth) shakllantirish va qayta ishlash, tezkor va aniq hisobotlar hamda vizual analitikalarni tayyorlash, jarayonlarni avtomatlashtirish (RPA, workflow)ni joriy etish, shuningdek ortiqcha qo'l mehnatini qisqartirish va inson omiliga bog'liq xatoliklarni kamaytirish imkonini beradi.

1-jadval. Ichki moliyaviy nazoratning asosiy vazifalari¹

Asosiy vazifalar	Mazmuni
Mablag'lardan maqsadli va tejamkor foydalanishni ta'minlash	Har bir sarflangan so'mning asosli bo'lishi ta'minlanadi
Moliyaviy xatarlarni aniqlash va baholash	Kamchiliklar va qonunbuzilishlar xavfini oldindan baholash
Hisobot ma'lumotlarining ishonchliligini ta'minlash	Buxgalteriya hisoboti va tahlil ma'lumotlari to'g'ri bo'lishi
Davlat xarajatlarining qonuniyligini tekshirish	Nizomlar va byudjet qoidalariga rioya etilishini nazorat qilish
Ichki audit bilan hamkorlik qilish	Aniqlangan kamchiliklar bo'yicha choralar ko'rish

Yuqorida keltirilgan 1-jadvaldan ko'rinib turibdiki, ichki moliyaviy nazoratning asosiy vazifalari qatoriga mablag'lardan maqsadli va tejamkor foydalanishni ta'minlash, moliyaviy xatarlarni aniqlash va baholash, hisobot ma'lumotlarining ishonchliligini ta'minlash, davlat xarajatlarining qonuniyligini tekshirish hamda ichki audit bilan hamkorlik qilish kiradi. Mazkur vazifalar o'zaro uzviy bog'langan yagona tizimni tashkil etib, uning samaradorligini ta'minlashga xizmat qiladi.

Ichki moliyaviy nazoratning asosiy maqsadi moliyaviy intizomni mustahkamlash, xatarlarni oldindan aniqlash va moliyaviy boshqaruv samaradorligini oshirishdan iborat bo'lib, yuqorida qayd etilgan vazifalar ushbu maqsadga erishishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Bizning fikrimizcha, zamonaviy moliya tizimi sharoitida ichki moliyaviy nazoratning asosiy yo'nalishlari quyidagilarga qaratilishi maqsadga muvofiqdir. Birinchidan, u byudjet va mablag'lar harakati ustidan nazorat sifatida mablag'larni taqsimlash va sarflash jarayonlarini doimiy monitoring qilishga yo'naltirilishi lozim. Ikkinchidan, hisobot va buxgalteriya nazoratiga asoslangan holda hisob yuritish, hisobotlarni tayyorlash va ularning ishonchliligini baholash samaradorligini ta'minlashi zarur. Uchinchidan, xavflarni tahlil qilish va boshqarish tamoyillari asosida moliyaviy operatsiyalardagi ehtimoliy xatarlarni aniqlashga xizmat qilishi kerak. To'rtinchidan esa, ichki audit faoliyati bilan muvofiqlashtirish orqali ichki audit bo'limi bilan uzviylikni ta'minlash muhim hisoblanadi.

1 Muallif tomonidan tuzilgan.

Mazkur yo'nalishlarga amal qilish moliyaviy xatoliklar va huquqbuzarliklarning oldini olish, mablag'lar sarfini reja asosida nazorat qilish, buxgalteriya hisobining aniqligini ta'minlash hamda tashkilot faoliyati samaradorligini oshirish imkonini beradi.

Albatta, moliya tizimida ichki moliyaviy nazorat o'ziga xos afzalliklarga ega. U kamomad va moliyaviy qonunbuzarliklar xavfini kamaytiradi, tashkilotning moliyaviy barqarorligini oshiradi, investorlar va davlat organlari oldida ishonchni mustahkamlaydi, korxonada samaradorlik va hisobdorlik madaniyatini shakllantiradi. Shuningdek, mablag'lardan foydalanishning qonuniyligi, maqsadga muvofiqligi va samaradorligini tekshirish orqali umumiy boshqaruv sifatini yaxshilaydi.

2-jadval. Ichki moliyaviy nazoratning usullari²

Usul nomi	Mazmuni
Hujjatli tekshiruv	Hisob-fakturalar, shartnomalar, hisobotlarni tahlil qilish
Inventarizatsiya	Moddiy va pul mablag'larining haqiqiy holatini aniqlash
Solishtirish (verifikatsiya)	Hisobot ko'rsatkichlarini ma'lumotlar bazasi bilan taqqoslash
Tahlil usuli	Moliyaviy natijalarni dinamikada baholash
Xavf tahlili	Risklarga asoslangan nazorat modelini qo'llash

Yuqorida keltirilgan 2-jadvaldan ko'rinib turibdiki, ichki moliyaviy nazoratda hujjatli tekshiruv, inventarizatsiya, solishtirish, tahlil qilish va xavflarni aniqlash kabi usullar samarali hisoblanadi. Mazkur usullarni to'g'ri qo'llash mutaxassislardan yuqori malakali yondashuvni talab etadi.

Respublikamiz moliyaviy nazorat tizimida ichki audit ham alohida ahamiyat kasb etadi. Ichki auditni o'tkazish va uni monitoring qilish jarayonida ichki audit xizmatlari faoliyatini baholash muhim o'rin tutadi. Ushbu baholash har yili quyidagi tartibda amalga oshiriladi: ichki audit xizmatlari faoliyatiga oid ma'lumotlar asosida xavf tahlilini o'tkazish hamda uning natijalari asosida baholash o'tkaziladigan ichki audit xizmatlarini tanlab olish va baholash rejasini ishlab chiqish; baholash to'g'risida tegishli vazirlik va idoralarni xabardor qilish; ichki audit xizmati faoliyatini o'n ish kunidan oshmagan muddatda baholash; baholash natijalari bo'yicha ma'lumotnoma rasmiylashtirish; ichki audit xizmatini takomillashtirish bo'yicha taklif va tavsiyalar asosida chora-tadbirlar rejasini ishlab chiqish; hamda mazkur rejaning bajarilishini monitoring qilish.

O'tkazilgan baholash natijalariga ko'ra, ichki audit xizmati faoliyatining sifat darajasi quyidagicha aniqlanadi: 90 foiz va undan yuqori bo'lganda — "yuqori"; 70 foizdan (shu jumladan 70 foiz) 90 foizgacha bo'lganda — "o'rta"; 70 foizdan kam bo'lganda — "past".

Bunda sifat darajasi ko'rsatkichi har bir yo'nalish bo'yicha berilgan ballar yig'indisining ushbu yo'nalish uchun maksimal mumkin bo'lgan ballar yig'indisiga nisbatini tegishli vaznga ko'paytirish orqali aniqlanadi.

3-jadval. Ichki audit xizmatlari faoliyatini baholash bo'yicha namunaviy savollar yo'nalishlariga belgilangan vaznlar miqdori³

№	Nazorat savollari yo'nalishi	Vazn
1	Ichki audit xizmati faoliyatining belgilangan tartibda tashkil etilishi, mustaqilligi hamda resurslar bilan ta'minlanishi	0,10
2	Ichki audit xizmati faoliyatiga oid tegishli ichki hujjatlarning qabul qilinishi	0,10
3	Ichki audit yillik rejasining xavf tahlili asosida ishlab chiqilishi	0,20
4	Ichki audit tadbirlarining qonunchilikka muvofiq o'tkazilishi va natijalarining rasmiylashtirilishi	0,20
5	Chora-tadbirlar rejasining bajarilishi	0,20
6	Ichki audit xizmati xodimlarining malaka darajasi	0,15
7	Ichki audit xizmati faoliyatiga alohida savollar	0,05

² Muallif tomonidan tuzilgan.

³ https://api.mf.uz/media/document_files/Vazirlik_va_idoralarning_ichki_audit_xizmatlari_faoliyatini_2024.pdf

Ushbu 3-jadvaldan ko'rinib turibdiki, ichki auditning yillik rejasini xavf tahlili asosida ishlab chiqish (0,20), ichki audit tadbirlarini qonunchilikka muvofiq o'tkazish hamda natijalarini rasmiylashtirish (0,20), shuningdek chora-tadbirlar rejasining bajarilishi (0,20) yo'nalishlariga yuqori vazn berilgan. Buning asosiy sababi sifatida xalqaro ilg'or tajribalar, xususan, Jahon bankinging Davlat xarajatlari va moliyaviy hisobdorlik (PEFA) dasturi doirasida o'tkaziladigan baholashlarda ichki audit komponenti bo'yicha aynan ushbu ko'rsatkichlar — ichki audit yillik rejalarining bajarilishi, audit tadbirlarining amalga oshirilishi va natijalarining rasmiylashtirilishi hamda taklif va tavsiyalarining amaliyotga joriy etilishi asosiy indikatorlar sifatida belgilanishini keltirish mumkin.

2024-yilda o'tkazilgan baholash natijalariga ko'ra, 6 ta vazirlikda, jumladan, Suv xo'jaligi vazirligi (42,4%) hamda Ekologiya, atrof-muhitni muhofaza qilish va iqlim o'zgarishi vazirligida (66,7%) ichki audit xizmatlari faoliyatining sifat darajasi "past" deb baholangan. Shu bilan birga, Qurilish va uy-joy kommunal xo'jaligi vazirligi (72,4%), Qishloq xo'jaligi vazirligi (73,7%), Sport vazirligi (75,8%) hamda Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligida (80,9%) ushbu ko'rsatkich "o'rta" darajada qayd etilgan.

Baholash jarayonida ichki audit xizmati faoliyatining belgilangan tartibda tashkil etilishi, uning mustaqilligi va yetarli resurslar bilan ta'minlanganligi, shuningdek ichki audit faoliyatiga oid tegishli ichki hujjatlarning mavjudligi kabi yo'nalishlar bo'yicha aksariyat vazirlik va idoralarda "yuqori" (90 foiz va undan yuqori) natijalar qayd etilgan.

O'tkazilgan baholash natijalari ichki audit xizmatlari faoliyatida mavjud kamchiliklar va tizimli muammolarni bartaraf etish zarurligini ko'rsatadi. Shu bois, ichki audit xizmatlari faoliyatini yanada takomillashtirish maqsadida har bir vazirlik va idorada aniq chora-tadbirlar rejalarini ishlab chiqilishi va ularning bajarilishi ustidan tizimli monitoring olib borilishi lozim.

Umuman olganda, ichki moliyaviy nazorat — bu tashkilot moliyaviy faoliyatidagi barcha operatsiyalarning qonuniyligi, ishonchiligi va samaradorligini ta'minlashga qaratilgan boshqaruv mexanizmi hisoblanadi. U moliyaviy resurslardan oqilona foydalanishni ta'minlash, xatarlarning oldini olish va hisobdorlikni kuchaytirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Shuningdek, ichki moliyaviy nazorat moliyaviy barqarorlikni mustahkamlaydi, davlat va korxonalar mablag'laridan foydalanish samaradorligini oshiradi, xato va suiiste'mollarning oldini oladi hamda tashkilotda mas'uliyat va hisobdorlik muhitini shakllantiradi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Umumiy xulosa sifatida aytish mumkinki, ichki moliyaviy nazorat tashkilotning moliyaviy boshqaruv tizimida muhim o'rin tutadi. U orqali resurslardan oqilona foydalanish, xatarlarni boshqarish hamda faoliyat samaradorligini oshirish imkoniyati yaratiladi. Shu bois har bir tashkilotda ichki nazorat tizimini samarali yo'lga qo'yish iqtisodiy barqarorlikning muhim omillaridan biri hisoblanadi. Shu bilan birga, bizning fikrimizcha, uni amalga oshirishda uslubiy jihatdan asoslangan bosqichma-bosqich yondashuvdan foydalanish samarali hisoblanadi.

Albatta, ichki moliyaviy nazoratni amalga oshirish ma'lum ketma-ket bosqichlar asosida olib borilishi maqsadga muvofiqdir. Dastlabki bosqich — tayyorgarlik bosqichi bo'lib, unda moliyaviy nazoratning maqsad va vazifalari aniqlanadi hamda tekshiruv rejasini va mezonlari ishlab chiqiladi.

Keyingi bosqich — ma'lumotlarni yig'ish va tahlil qilish bosqichi bo'lib, bunda hisobotlar, moliyaviy hujjatlar va shartnomalar batafsil o'rganiladi hamda amaldagi jarayonlar chuqur tahlil qilinadi.

Uchinchi bosqich — tekshirish va baholash bosqichi hisoblanadi. Ushbu bosqichda aniqlangan xato va kamchiliklar qayd etiladi hamda moliyaviy xatarlar darajasi baholanadi.

To'rtinchi bosqich — xulosa va tavsiyalar berish bosqichi bo'lib, unda moliyaviy faoliyat samaradorligini oshirishga qaratilgan aniq tavsiyalar ishlab chiqiladi va ijro uchun mas'ul shaxslarga taqdim etiladi.

Yakuniy bosqichda esa natijalarni monitoring qilish amalga oshiriladi, tavsiyalarining bajarilishi doimiy nazorat ostida bo'ladi hamda zaruratga qarab ichki moliyaviy nazoratning tashkiliy tuzilmasi qayta ko'rib chiqiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. O'zbekiston Respublikasining Budget kodeksi. <https://lex.uz/mact/-2304138>
2. O'zbekiston Respublikasining 2019-yil 1-iyuldagi "O'zbekiston Respublikasining Hisob palatasi to'g'risida" O'RBQ-546-son Qonuni. <https://lex.uz/uz/docs/-4394324?ONDATE=21.04.2021%2000>
3. Adams R. Osnovy audita / ingliz tilidan tarjima, Ya.V. Sokolov tahriri ostida. — M.: Audit, YUNITI, 1995. — 398 b.
4. Arens A.A., Lobbek J.K. Audit / ingliz tilidan tarjima, Ya.V. Sokolov tahriri ostida. — M.: Finansy i statistika, 2001. — 551 b.
5. Dodj R. Kratkoye rukovodstvo po standartam i normam audita / ingliz tilidan tarjima. — M.: Finansy i statistika, YUNITI, 1992. — 240 b.
6. Irvin D. Finansovyy kontrol / ingliz tilidan tarjima, I.I. Yeleseeva tahriri ostida. — M.: Finansy i statistika, 1998. — 256 b.
7. Robertson D. Audit / ingliz tilidan tarjima. — M.: KRMG, Kontakt, 1993. — 496 b.

8. Arabyan K.K. Teoriya i metodologiya finansovogo kontrolya. – M.: MESI, 2012. – 115 b.
9. Lukin A.G. Sistema finansovogo kontrolya na predpriyatii.
10. Malikov T., Olimjonov O. Moliya. Darslik. – T.: “Moliya-iqtisod”, 2019. – 804 b.;
11. Malikov T. Byudjet-soliq siyosati. Darslik. – T.: “Moliya-iqtisod”, 2021. – 462 b.
12. Turapov B. O‘zbekiston Respublikasida davlat moliyaviy nazoratini takomillashtirish: 08.00.07 – “Moliya, pul muomalasi va kredit” ixtisosligi bo‘yicha iqtisodiyot fanlari doktori (DSc) ilmiy darajasini olish uchun yozilgan dissertatsiya avtoreferati. – Toshkent, 2023. – 32 b.

muhandislik

& iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir Alibekov

Sahifalovchi va dizayner: Abdurahmon Qurbonov

2025. № 11

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali 26.06.2023-yildan
O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№S-5669245 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: №095310.

**Manzilimiz: Toshkent shahri Yunusobod
tumani 15-mavze 19-uy**

+998 93 718 40 07

<https://muhandislik-iqtisodiyot.uz/index.php/journal>

t.me/yait_2100